

Asia: VN/30743/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi eräistä leikkauksista ja lääketieteellisistä toimenpiteistä sekä luonnoksista erikoissairaanhoidon keskittämisasiasetuksen ja päivystysasetuksen muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Kommentit ehdotetusta leikkauksista ja tiettyjä lääketieteellisiä toimenpiteitä koskeva valtioneuvoston asetuksesta. Onko ehdotettu asetusta selkeä ja toimeenpantavissa, ja onko siinä huomioitu oleelliset asiat? Ellei mielestänne ole, miten sitä pitäisi muuttaa?

Suomen Gastrokirurgit ry pitää kannatettavana sitä, ettei asetuksessa ole tyhjennettävää listausta asetuksen piiriin kuuluvista leikkauksista tai toimenpiteistä ja niiden kriteereistä vaan asetuksessa ja asetusmuistiossa huomioidaan, että päiväkirurgisen tai lyhytjälkihoitoisen kirurgian soveltuvuus on käsiteltävä kokonaisuutena huomioiden sekä potilas- että toimenpidekohtaiset näkökulmat.

2 § Leikkausten ja toimenpiteiden järjestämistä ja tuottamista koskevat yleiset edellytykset

Päiväkirurgisten ja lyhytjälkihoitoisten leikkauksien järjestämistä ja tuottamista koskevat yleiset edellytykset ovat asetusmuistiossa pääosin selkeästi ja kattavasti perustellut. Säännöksellä korostetaan sekä hyvinvointialueen että muun leikkauksen tai toimenpiteen suorittaneen yksikön vastuuta potilaan informoimisesta potilaan kotiutuessa toimenpiteen jälkeen.

Kun päiväkirurgiaan tai lyhytjälkihoitoiseen kirurgiaan tehdään asianmukainen potilasvalinta, liittyy näihin toimenpiteisiin harvoin komplikaatioita. Huomioitavaa kuitenkin on, että vakavien komplikaatioiden mahdollisuus on aina mahdollisia ja komplikaatioiden varhainen tunnistaminen on tärkeää. Pelkästään toimintaohjeistus tilanteista, jolloin potilas tulee siirtää toiseen sairaalaan voinnin huonontumisen tai komplikaation vuoksi ei riitä, vaan komplikaatioiden tunnistamiseen on oltava käytettävissä riittävä ammattitaito myös leikkauksen tehneessä terveydenhuollon toimintayksikössä.

Suomen Gastrokirurgit ry pitää potilasturvallisuuden kannalta huolestuttavana, mikäli toimenpiteen tehneessä yksikössä ei ole käytettävissä asiaan perehtynyttä lääkäriä arvioimaan tilannetta, vaan komplikaatioiden tunnistaminen ja niiden epäily annettujen leikkauksen jälkiseurantaohjeiden perusteella jää hoitohenkilökunnalle. Terveysturvalain 50 §:n 7 momentin säännöksen mukaan kaikissa sairaaloissa ja terveydenhuoltoa toteuttavissa toimintayksiköissä saa ylläpitää kyseisen sairaalan tai terveydenhuoltoa toteuttavan toimintayksikön vuodeosastoilla jo olevien potilaiden potilasturvallisen toiminnan kannalta tarpeellista ympärivuorokautista päivystystä. Jos päiväkirurgisia ja lyhytjälkihoitoisia leikkauksia toteuttavassa terveydenhuollon toimintayksikössä ei ole ympärivuorokautista monialaista päivystystä, tulisi toimenpideyksikössä potilasturvallisuus huomioiden olla velvoitteena mahdollisuus lääkärin konsultaatioon vuorokauden ympäri. Lisäksi toimenpideyksikössä tulisi olla valmius hoitaa pienemmät komplikaatiot, jotka eivät vaadi potilaan siirtoa muuhun sairaalaan.

3 § Leikkauksia ja toimenpiteitä koskevat edellytykset

Vaikka tietyistä toimenpiteistä säädetään myös muualla, Suomen Gastrokirurgit ry pitää kannatettavana sitä, että pykälän 3 momentissa olisi selvyiden vuoksi säännös siitä, mitä leikkauksia ei pidetä asetuksessa tarkoitettuina leikkauksina.

Tämä selventää sitä, että päivystyksellisesti tarvittavat isommat leikkaukset ja raskas kirurgia, joihin liittyy merkittävät komplikaatoriskit, keskitetään edelleen niihin sairaaloihin, joissa on ympärivuorokautinen päivystys ja mahdollisuus välittömään komplikaatioiden tunnistamiseen ja hoitoon.

4 § Potilasvalintaa koskevat edellytykset

Suomen Gastrokirurgit ry kannattaa, että asetuksessa on selkeästi ilmaistuna perusteita, joiden pohjalta tulee tehdä arvio siitä, soveltuuko leikkaus tehtäväksi asetuksessa tarkoitettulla tavalla. Arvioinnissa on huomioitava myös hoitosuositukset ja yleisesti hyväksytyt hoitokäytänteet. Lisäksi Suomen Gastrokirurgit ry pitää tärkeänä, että asetuksessa on korostettu myös leikkauksen suorittavan sairaalan tai terveydenhuollontoiminta yksikön vastuuta tässä arvioinnissa.

Kommentit erikoissairaanhoidon keskittämisasiäsetuksen 4 §:n muutosehdotuksesta (psykoterapeuttisiin ja psykososiaalisiin menetelmiin liittyvä työnjako)

-

Kommentit muista keskittämisi- ja päivystisasiäsetuksen muutosehdotuksista

-

Mäntymäki Leena-Mari
Suomen Gastrokirurgit ry